

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

1750

Caput VIII. Esse gratuitam prædestinationem rationibus quoque
Theologicis consentaneam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83620)

um, quod circumfertur tanquam Augustinianum: *Si non es prædestinatus, fac ut prædestineris*; nempe, si malis operibus ostendis impium ac reprobum temetipsum, satage ut te manifestes conversione & exemplo electum ac sanctum. Cæterum Prosperum gratuitam prædestinationem fateri constat ex 1. Resp. ad Ob. Gallorum, & ex universis ejus operibus, ubi Augustini insistentis vestigiis, docet quomodo spectet ad inscrutabile Dei judicium quod unus, non alter eligatur,

Nec discernantur merito qui munere distant,

ut inquit in Carmine de ingratis.

2.
Obiectio ul-
tima.

Opp. ultimo: S. Fulgentius lib. 1. ad Maximum cap. 24. sic loquitur: *Prædestinavit ad supplicium quos a se præscivit voluntatis malæ vitio discessuros:*

prædestinavit ad regnum quos ad se præscivit misericordiæ prævenientis auxilio redivituros: Ex quibus verbis sic arguitur. Ex Fulgentio prædestinatio ad gloriam se habet quemadmodum prædestinatio ad poenam: Prædestinatio ad poenam supponit prævisionem meritorum: Igitur & prædestinatio ad gloriam.

Resp. dist. ma. Prædestinatio ad gloriam se habet quemadmodum prædestinatio ad poenam, in ordine *executionis*, conc. in ordine *intentionis*, nego. Responsio constat ex dictis. Certe Fulgentius prædestinationem ratione intentionis præcedere docet præscientiam meritorum, cum alibi, tum libro de Fide ad Petrum cap. 3. ubi ait: *Illi cum Christo regnabunt, quos Deus gratuita bonitate sua prædestinavit ad REGNUM.*

Solutio.

C A P U T VIII.

Esse gratuitam prædestinationem rationibus quoque Theologicis consentaneam.

S U M M A R I U M.

1. Gratuita prædestinatio etiam rationibus probatur.

2. Et seqq. ad contraria argumenta respondetur.

NE quis dicat Augustinianam doctrinam solummodo auctoritate niti, accedit sequens.

1.
Propositio.

PROPOSITIO: Gratuita prædestinatio rationibus comprobatur:

Probatur 4.
argumentis.

Ex plurimis, quæ possent produci, quatuor tantum argumenta, eaque ex dictis notissima, nunc proponam. Sit primum: Divina voluntas homines in perditionis massa existentes ad gloriam prædeterminans est voluntas absoluta, efficax, & omne meritum antecedens: Ergo prædestinatio est pro hoc statu gratuita. Probo ant. Voluntas conferendi media quæ efficaciter perducant ad finem, supponit voluntatem efficacem & absolutam ejusdem finis: Media quæ Deus hominibus lapsis largitur, ut consequantur salutem, sunt ab intrinseco efficacia, & infallibiliter ad salutem perducunt: Ergo supponunt absolutam & efficacem voluntatem ejusdem salutis. Minor propositio certa supponitur, & probanda est de Gratia Christi, quam pro hoc statu omnes Augustini discipuli efficacem propugnant, & præsertim ad perseverantiam finalem, quæ non donatur nisi prædestinatis: vide interim Arg. III. Cap. v. II. Merita quibus ad gloriam pervenitur sunt prædestinationis effectus, efficiuntur

namque per gratiam, quæ prædestinatis confertur eo fine ut gloriam adipiscantur; Ergo hæc merita nequeunt habere rationem causæ respectu prædestinationis. III. Prædestinationis mysterium inscrutabile est, & in altitudinem refunditur divinorum judiciorum. Non ergo pendet ex meritorum præscientia, & ex libero humanæ voluntatis arbitrio. IV. Deus prædestinat quamplures, qui, si illorum spectentur merita, criminibus obnoxii sunt atrocissimis, quales fuerunt olim vas Electionis Paulus Apostolus, Maria Magdalena; felix Latro, magnus Augustinus, Joannes Mantuanus, Francus Senensis, Margarita de Cortona, alique permulti. Igitur non attendit Deus, *qui mel producit de petra, oleumque de saxo durissimo*, merita hominum, ut inferat oleastrum in bonam olivam, & fingat ex luto vasa honoris: sed ipse futura bona opera præparat, ut in illis ambulemus; &c.

AD CONTRARIA ARGUMENTA RESPONSO.

Opp. 1. Potest quis efficaciter velle ^{2.}Opponitur
finem, etiamsi ponat talia media, quæ ^{1.}
sufficiant ad finem consequendum, nisi
alium.

aliunde impediatur; siue postea sequatur effectus, siue non sequatur. Aegrotus enim & medicus volunt efficaciter sanitatem, dum ponunt media, quæ illam præstare valent, tametsi quandoque sanitas non habeatur. Potest ergo etiam Deus velle nobis gloriam per modum finis, licet media conferat non efficacia, sed duntaxat sufficientia, talia nimirum, quibus si bene utamur, gloriam consequi possimus.

Solvitur.

Resp. nego ant. Etenim voluntas finis non est efficax, quando media ad consecutionem finis necessaria efficacia non sunt. Atque exemplum medici & agroti in adversarios retorquetur: nam si medicus certo cognosceret medicinam talem esse efficacem, eamque in sua haberet potestate, illam proculdubio exhiberet infirmo, quem efficaciter vellet sanum fieri. Igitur si Deus velit efficaciter gloriam prædestinatis, neque desunt ei certissima remedia liberationis, scilicet gratia victrix, ac perseverantia finalis, media istiusmodi Electis nequaquam denegat.

3. Opponitur 2.

Opp. 2. Merita hominis lapsi, excepta finali perseverantia, non sunt medium efficax ad gloriam; Ergo etsi Deus operetur in nobis merita nostra per auxilium efficacis gratiæ, non sequitur esse eadem merita prædestinationis effectum.

Respondetur

Resp. quod eo ipso quod finalis perseverantia effectus est prædestinationis, ipsa prædestinatio non sit ex præscientia meritorum: siquidem prædestinare ex præscientia meritorum, est prædestinare præsertim ex præscientia finalis perseverantiæ. Nam nisi quis prævideatur perseveraturus usque in finem, quomodo meritorum intuitu eligeretur ad gloriam? At perseverantia finalis effectus est prædestinationis ad gloriam; & consequenter prius est ratione nostra hominem esse prædestinatum, quam prævideri perseveraturum usque in finem. Ergo concedo totum argumentum; quum sæpenumero multi sint vocati, & iustificati, in quibus nisi sit præparatum donum perseverantiæ, neque vocatio, neque iustificatio sunt effectus prædestinationis; & illis tantum qui sunt prædestinati, datur donum perseverantiæ: *Hæc utique dona Dei, quæ dantur electis secundum Dei propositum vocatis (in quibus donis est & incipere credere, & in fide usque ad vitæ huius terminum perseverare) hæc inquam Dei dona, si nulla est prædestinatio quam defendimus, non præsciuntur à Deo: præsciuntur autem; hæc est igitur prædestinatio, quam defendimus.*

R. P. Berti Theol. Tom. I.

dimus: S. P. de dono Persev. cap. xvii. vide Cap. v. Arg. iii.

Opp. 3. Qui prædestinationem gratuitam asserunt, incidunt necessario in illud dilemma, ex quo nunquam sese expedient: Aut prædestinatus sum, aut reprobatus: Si prædestinatus, consequar, quidquid fecero, præparatam beatitudinem: si autem sim reprobatus, damnabor certissime. Quod incommodum in adversariorum sententia vitatur: quapropter verior hæc est, atque rationabilior.

4. Opponitur 3.

Resp. nego ant. Nam, ut diximus, quamquam Deus homines gratis eligit, non vult tamen dare gloriam adultis nisi ut mercedem & coronam iustitiæ: gratis enim eligit ad gloriam obtinendam per merita; ita ut merita connotent prædestinationis *objectum*, non *motivum*; Quare Prædestinationis actus gratuitus quidem est, sed *objectum*, ut inquit, *onerofum*. Neque dicas fieri non posse, ut actus prædestinationis sit liberalis intentio, complementum vero non exigat meritorum conditionem. Cum enim hæc merita comparentur per gratiam beneplacito Divino collatam, non tollunt liberalitatem prioris intentionis, ut explicatum est Cap. iv. in Resp. ad 1. Huiusmodi argumentum ex Semipelagianorum latebris erupit, ut scribit in Epist. ad Augustinum beatus Prosper. At S. P. lib. de Dono Persev. cap. xv. sic illud in Adversarios contorquet: *Nonne si Deus illos bonos futuros esse præscivit, boni erunt, in quantalibet nunc malignitate versentur: si autem malos, mali erunt in quantalibet nunc bonitate cernantur? Nunquid ergo propter huiusmodi causas ea, quæ de præscientia Dei vera dicuntur, vel neganda sunt, vel tacenda: tunc scilicet, quando si non dicantur, in alios itur errores? Nimirum tenentur adversarii eadem respondere argumento, cum tam sit certa & invariabilis Dei præscientia quam ipsi negare non audent, quam Dei prædestinatio, quam nolunt fateri. Ac multo magis retorquetur argumentum de gratia congrua, quam recentiores excogitarunt.*

Solvitur.

Appellatur præfatum argumentum *Rustici*, cui rudibus quoque exemplis est respondendum, E. G. aut hac infirmitate morieris, aut non: cur ergo ad sanitatem uteris medicamentis? Certa est futuri anni segetum copia: quare seris & occas? Vel manus afferent fures, vel parcent tabernæ foribus, & quid invigilas mercimoniis? Tentanti diabolo simplicem quoque Anachoretam

5. Argumento rustico rustica responsione latiss.

tam ferunt respondisse: sum aut Electus, aut reprobus; frustra ergo me ad peccandum sollicitas, insidiasque moliris. Vide Cæsarium lib. 1. c. 27. Itaque operibus bonis incumbendum est: nam Deus misericors est simul, ac justus; & licet nos præveniat ut misericors Pater, reddet tamen coronam ut justus Judex.

6. Opponitur. 4. Solvitur. Opp. 4. Non est Dei voluntas irrationalis: debemus ergo aliquam ipsius causam assignare.

Resp. seclusa consideratione meritum dari causam prædestinationis, si consideretur absolute, & hanc esse, ut ostendat divitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ: at si prædestinatio accipiat comparative, id est, si quæras, cur ex eadem massa unum eligat, non alterum, quam causam inquiris præter Divinam voluntatem ac potestatem? Annon habet potestatem figulus lutum ex eadem massa facere aliud quidem vas in bonorem, aliud vero in contumeliam? Ita respondet Apostolus ad Rom. ix. *Contra istam veritatis tam claram tubam quis homo sobria vigilantisque fidei voces ullas admittat humanas?* S. P. Augustinus De Dono Persev. cap. vii.

Addo argumentum, si quid habet roboris, evertere etiam prædestinationem ad gratiam.

7. Opponitur. 5. Opp. 5. Si Deus unum præ alio eligeret absque meritum intuitu, esset personarum acceptator: Ergo &c. Prob. ant. Acceptator personarum ille dicitur, qui æqualibus inæqualia dispensat: At Deus in sententia hac nostra æqualibus, nempe in eadem massa constitutis, inæqualia præberet ac præpararet, uni scilicet gratiam finalis perseverantiæ, alteri auxilium tantum sufficiens; illi gloriam, huic gehennam. Igitur esset acceptator personarum.

Respondetur. Resp. nego seq. ad prob. dist. ma. Acceptator personarum ille est, qui æqualibus inæqualia largitur, & alicui debitum fraudat, concedo: Si nulli fraudet debitum, sed ex misericordia det uni quod ei non debetur, & ex justitia reddat alteri quod debetur; nego quod sit personarum acceptator. *Acceptio personarum* (ait S. P. lib. 2. ad Bonif. cap. 7.) *ibi recte dicitur, ubi ille qui judicat relinquens causam meritorum, de qua judicat alteri, contra alterum suffragatur: quia invenit aliquid in persona quod bonore vel miseratione dignum sit.* Ubi autem est commune delictum & nullum meritum, acceptio personarum nequit esse. Affert ibidem S. Pater exemplum duorum debitorum, quorum uni creditor remittit debitum, ab altero au-

tem exigit: idque absque ulla iniquitate & acceptatione personarum. Videte in lib. de Dono Persev. cap. viii. explicationem parabolæ Matth. xx. ubi paterfamilias querulo cuidam operario dixit: *Nonne ex denario convenisti mecum? Tolle quod tuum est, & vade: volo autem & huic novissimo dare sicut & tibi. Aut non licet mihi quod volo facere? an oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum?* Legite & in Epist. ad Sixtum exemplum parvulorum, in quibus Pelagianæ hujus argumentationis vires perdunt. Sciscitami demum, an sit acceptatio aliqua personarum uni gratiam congruam largiri, & illam alteri denegare?

8. Opp. 6. Prædestinatio juvatur precibus & orationibus Sanctorum: Aliquam ergo habet causam. Opponitur 6.

Resp. dist. ant. Juvatur Sanctorum precibus quantum ad consecutionem effectus, conc. quantum ad intentionem conferendi gloriam, nego. Solvitur.

9. Opp. ultimo: Gratuita prædestinatio destruit libertatem: non est igitur defendenda. Prob. ant. Si prædestinatio est gratuita, decretum Divinum antecedit omnem actum voluntatis creatæ, eam prædeterminat, & salus consequitur infallibiliter & ex necessitate: neque obfistere potest voluntas, alias posset frustrari ipsum Divinum decretum, quod est omnino immutabile. Opponitur ultimo.

Ad argumentum istud cufum, ut constet ex dictis cap. 5. arg. ii. in officinis Massiliensium, respondeo, nego ant. ad prob. dist. antecedens. Decretum Divinum antecedit ac prædeterminat voluntatem creatam prædeterminatione, qua inspirando Sanctam delectationem vehementem quidem, & corda trahentem, sed nullum necessitatis vinculum imponentem libertati, Deus facit ut faciamus, ut in præceptis ejus ambulemus, ut vitemus peccata, à quibus liberum est abstinere; concedo antecedens. Decretum Divinum antecedit, ac prædeterminat voluntatem creatam, prædeterminatione, qua aut se facie ad faciem manifestando, aut plenissima boni delectatione trahendo, aut externa vi compellendo reluctantes, Deus liberum arbitrium necessitate constringat; nego antecedens. Doctrina est Adversariorum nostrorum, præscientiam, quamquam antecedens est, non tollere libertatem, quia nihil efficaciter in hominum arbitrio operatur: & constans est assertio nostra, Prædestinationem & decretum Dei efficax libertatem non evertere, Respondetur.

tere, sed perficere, quia ita efficaciter per inspirationem charitatis operatur, ut cum indifferentia, & potestate ad oppositum eidem liberum arbitrium

cooperetur; quemadmodum explicavi postremo capite lib. iv. & repetam deferens de libero arbitrio, & exagitando Hæresim Pelagianam.

CAPUT IX.

Argumenta, quibus permotus Petavius Augustinianam retractavit sententiam, eodem Auctore solvuntur.

S U M M A R I U M.

1. Solvitur argumentum Petavii desumptum ex lingua græca.
2. Satisfit argumento ex Apostolo desumpto.

3. Et seqq. Enervantur objectiones cæteræ, tum ex consuetudine scripturarum, tum aliunde allatæ.

GRAVISIMUM clarissimumque Theologum Petavium decimo Theologicorum Dogmatum libro Augustinianam de prædestinatione retractavisse sententiam, quam præcedenti egregie propugnaverat, jam in præfatione præmonui. Ne quis id factum arbitretur rationibus invictissimis, quamquam munivi satis Scholarum nostrarum assertum, ad uberiores notitiam argumenta Petavii referam quam brevissime, neque alio Magistro, quam Petavio ipso, resellam.

1. I. Libro x. cap. i. num. 3. ait verbum *ἐκλεγεν*, significare aliquando prædestinationem citra merita, & usum voluntatis: unde eo verbo utitur Apostolus ad Rom. cum de Christo loquens dicit, *prædestinatum esse filium Dei in virtute*. At verbum *προορίζεν* non absolutam Dei voluntatem designat, sed eam, quæ supponit singulorum merita; nam in iv. Act. Apost. ubi legitur de nefario Judæorum facinore: *manus tua & consilium tuum decreverunt fieri*; ibi est verbum *προορίζεσθε*: idem scilicet cum priori sola addita propositione. Nullus igitur sanus ac sobrius ex illis verbis potest li- quido judicare, qualis sit Sanctorum prædestinatio.

Resp. lib. ix. cap. i. num. 2. ait Petavius: *Itaque quod ἐκλεγεν Græce scriptum est in loco illo primi ad Romanos Capituli*; Qui prædestinatus est filius Dei in virtute, *Latinus noster vertit, quasi esset προορίζεσθε; ut est in nono capite*, Quos præscivit & prædestinavit. Atqui loco illo primi capituli significatur prædestinatio citra præscientiam meritum: Igitur verbum *προορίζεσθε*, non significat decretum; cuius causa pendeat ex hominum voluntate, atque ex humano arbitrio rationem, & originem habeat sui. Præterea, ut seq. num. dicam, juxta Petavium Apostolus verbo illo *προορίζεσθε* significat prædestinationem

ad legem atque Evangelium: quæ proculdubio est citra humanorum meritum præscientiam: itaque eodem verbo designatur sola gratuita prædestinatio. Neque contrarium evincunt verba Act. iv. 27. cum referantur ad Redemptionem humani generis sola Dei voluntate prædefinitam, non ad Judæorum, vel Gentilium nefarium facinus; ut vidimus lib. iv. cap. 7. Sed hæc perlevia sunt, & tam verbum, *ἐκλεγεν*, quam *προορίζεσθε* solam prædestinationem significare concedimus: sed Apostolus loquitur de prædestinatione *κατὰ πρόθεσιν, secundum propositum*, versu præcedenti; & de ea, per quam: *cujus vult miseretur, & quem vult indurat*, seq. cap. ix. v. 18.

II. Observat Petavius Apostolum in Epist. ad Romanos exemplo Jacob & Esau velle tantum ostendere vocationem ad legem & Evangelicam gratiam, quæ utique est ex sola voluntate Dei. Sed minime sequitur, ex solo Dei proposito homines eliguntur ad gratiam; ergo & gratis prædestinantur ad gloriam: quemadmodum non sequitur, Judas electus est ad Apostolatam: igitur est etiam prædestinatus ad regnum. Ita ratiocinatur Lib. x. cap. i. n. v.

Resp. lib. ix. cap. xii. n. 3. ait Petavius: *Quod ad Romanos scribens Apostolus breviter accurateque verbis istis explicat*: Nam quos præscivit, & prædestinavit conformes fieri imaginis filii sui. *Hoc vero non minus in justitia, quam æterna gloria consistit*. Et paucis interjectis, *Elegisse Deum asserit suos, ut Sancti sint & immaculati; tum ut adoptivi sint per Christum filii, non qualicunque modo, sed ut perfectam in se Dei, ac Christi similitudinem referant*. Id enim filiorum natura postulat. Quod Petavius probat non ex solo Augustino, sed luculentissimis Scripturis, & Veterum testimoniis; & concludit prædesti-